

Joost Groeneveld

Crisis

Bij crisis stel ik me voor wat onze grootvaders en -moeders met regelmaat moeten hebben meegemaakt. Een ouder of kind kreeg longontsteking. Daar was letterlijk geen kruid tegen gewassen. De koorts liep op. De toestand werd allengs kritisch. Nog een aderlating? Ten slotte zei de arts dat alles er van afhing of de patiënt 'de crisis' zou doorstaan. In mijn voorstelling daarvan kwam de crisis gedurende de nacht. Maar in die voorstelling zal ik wel zijn geholpen door het boek van Hille Garthé, waarin zij zo'n scène beschrijft. Crisis betekende dat je alleen nog maar kon proberen de patiënt het lijden zo makkelijk mogelijk te maken. Maar alle pogingen daartoe zouden het ziektebeeld niet kunnen beïnvloeden. Velen trachtten genezing te verkrijgen door te bidden tot een hogere macht. Menselijke tussenkomst zou niet kunnen baten. Crisis betekende dat de situatie 'out of control' was; tussen hoop en vrees.

Onze economie is ziek, maar – zegt de geneesheer – hij heeft een ijzersterk gestel. De polsslag wordt gemeten. Die wordt toch wel wat zwakker. De patiënt ook. Tijd voor een infuus. Daar zal hij van opknappen. En er blijkt daadkracht uit. Er wordt ook tijd mee gekocht. Intussen worden de collega-specialisten geraadpleegd. Maar voor allemaal geldt dat zij deze kwaal slechts van vroeger kennen, van horen zeggen. Inmiddels krijgt de familie te horen dat zij vertrouwen moet hebben. Dan komt het zeker goed. Vertrouwen en aderlatingen: steeds uit de sterkste schouders.

Vertrouwen staat niet in de economische leerboeken. Het zit niet in de modellen waar de geleerden mee werken. Vertrouwen is een exogene variabele waarvan weinig anders bekend is dan dat het te voet komt en te paard gaat. Als vertrouwen het medicijn moet zijn, zal de crisis nog wel even duren. Vertrouwen moet worden verdiend. Zolang er geen vertrouwen is, moeten zekerheden worden verstrekt.

Dat de huidige economische toestand als crisis wordt aangeduid, stelt mij dus allermint gerust. Het woord duidt op een situatie die 'out of control' is. De dokters staan aan het bed en trekken ernstige gezichten. Zoals in de oude sprookjes kunnen zij niet anders dan meedelen dat de koning ernstig ziek is, heel ernstig. Intussen spreken zij in een eigen jargon en proberen zij een smeerseltje uit. Mocht de koning overligh-

den, dan hebben zij dat al gezien. Maar mocht hij herstellen, dan zijn zij toch wel erg knap geweest.

Steeds meer krijg ik de indruk dat de dokters rond het bed van de Nederlandse economie het niet weten. De gezichten zijn er ernstig genoeg voor. Zij spreken elkaar en zichzelf tegen: 'Het zal ons niet raken; hoewel 3% krimp toch wel raak is. We zijn er in het voorjaar wel uit; ach nee, ook 2010 wordt een moeilijk jaar. We moeten de koopkracht handhaven; maar de pensioenen worden bevroren. De mensen moeten uit de werkloosheid worden gehouden; maar we moeten wel tot onze 67e verjaardag doorwerken. We moeten flink investeren; maar niet ten laste van toekomstige generaties die een staatsschuld moeten gaan aflossen. We moeten consumeren, maar we krijgen geen krediet meer.' Want er moeten zekerheden worden verschaft. En die hebben we nu juist verloren.

En zo gebeurt er niets. Jawel, de geneesheer-directeur deelt mee dat we voor een beproeving staan. Dat is een ander woord voor crisis. Je kunt er niets meer aan doen. En hij doet zich vergezellen van de directeur van het Centraal Planbureau. Die niet rekent met vertrouwen omdat hij daarvan geen verstand heeft en omdat het ook niet in zijn modellen zit. Hij vertrouwt op zijn berekeningen.

De infusen zijn gegeven. Die banken zijn nu wel weer te vertrouwen. Jammer is dat zij óns niet vertrouwen. En waarom zouden ze? Dadelijk is er aan staatsleningen weer genoeg te verdienen. Grappig eigenlijk: de staat moet dadelijk rente gaan betalen over zijn eigen infusen. De medische staf trekt zich nu een paar weken terug. Om na te denken. Tot die tijd is het afwachten, en vertrouwen. Accountants hebben ervaring met vertrouwen. Zijn zij niet – ieder voor zich – de vertrouwensman in het maatschappelijk verkeer? In de huidige omstandigheden kan blijken wat dat waard is. Maak dat vertrouwen tot inzet. Na de waarde-illusies van fair value kan het accountantsberoep toch ook weer iets terug geven. **An**

Joost Groeneveld, directeur Wingman Business Valuators BV, Breda